

Η μεγάλη μάχη για το κλίμα. Η κλιματική αλλαγή, ο ανθρώπινος παράγοντας, ο διαμάχες των επιστημόνων, η αποτυχία της Συνόδου της Κοπεγχάγης, ο ρόλος των πετρελαιϊκών κολοσσών, οι ευκαιρίες για «πράσινη ανάπτυξη», η σχέση οικονομικής και περιβαλλοντικής κρίσης, οι επιπτώσεις, οι μύθοι και οι φλήμες, οι αιγαβιστές, οι υποστηρικτές, οι αρνητές δύο από τους πιο γνωστούς εκπροσώπους των δύο συντηρητικών πλευρών, ο βρετανός συγγραφέας, δημοσιογράφος και ακτιβιστής Τζορτζ Μονμπό και ο αυστραλός γεωλόγος Ιαν Πλάιμερ, των οποίων η σφοδρή αντιπαράθεση έχει φιλοξενηθεί σε αμερικανικά κανάλια και βεβαίως στο Internet, καταθέτουν τώρα τις απόψεις τους στο BHMagazino, αναζωπυρώνοντας τη δημόσια συζήτηση για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Συνεντεύεις στη Μαριλένα Αστραπέλλου.

«ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ η ΒΟΥΛΙΑΖΟΥΜΕ»

Ο **Τζορτζ Μονμπό**, βρετανός συγγραφέας, δημοσιογράφος και ακτιβιστής, εκτιμά ότι η παρούσα οικονομική κρίση είναι μια ευκαιρία και στην Ελλάδα να αλλάξουμε συνήθειες και να σώσουμε έτοι το περιβάλλον.
Η συζήτηση μαζί του είναι μια σπάνια καταρρύθμιση στον πολυσύνθετο κόσμο της κλιματικής αλλαγής.

Zει στην Ουαλλία, περπατάει πολύ, αποφέυγει τα αεροπλάνα. Είναι προσωπιτής της δράστης που πρέπει να αναλάβουμε για να περιορίσουμε τις καταστροφικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, είναι ακτιβιστής και συγγραφέας. Πρωτίστως δύκος είναι δημοσιογράφος ο οποίος δικαιώνεται τον χαρακτηρισμό «μάχιμος», σε βαθμό που θα μπορούσε να αποτελεί και τον ορισμό του. Ο 47χρονος Τζορτζ Μοντπιό ανήκει στα δυναμικά της βρετανικής «The Guardian» και μέσα από το blog του, το οποίο αναρτάται στη διαδικτυακή έκδοση της εφημερίδας, έχει κάνει σκοπό όχι του να αρνηταίστε τον κόσμο για τη ζωτική σημασία της δράστης κατά της κλιματικής αλλαγής. Εξαπολύει μέρους κατά των αρντών, αντιμετωπίζει απειλές κατά της ζωής του, ξυλοκοπείται και φυλακίζεται επικεπτώμενος περιοχές όπως η Βραζιλία και η Αφρική και εκδίδει βιβλία όπως το «*Heat*: Πώς να σώσουμε τον πλανήτη μας από το φαινόμενο του θερμοκηπίου» (εκδ. Ψυχογιός), ένα από τα δύο πολύ εμπειριστατωμένα βιβλία που έχει γράψει αναφορικά με την «κρίση του περιβάλλοντος».

Πριν από δύο χρόνια συσχετίστε την οικονομική με την περιβαλλοντική κρίση. Πιστεύετε ότι η οικονομική κρίση, όπως συμβάνει για παράδειγμα στήμερα στην Ελλάδα, ευνοεί τελικά το περιβάλλον; «Είναι ενδιαφέρον, δεν είναι; Έχουμε ήδη δει έπιπλα γκόδαμα οικονομική κρίση έχει οδηγήσει στη μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου τα τελευταία δύο χρόνια. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία στο μεταλλικό μουσικό δύο περισσότερα χρήματα πηγάδινον στην οικονομία τόσο πιο μεγάλη είναι της ζημιά που γίνεται στη φύση. Υπάρχει δύος μικρά διαφοράδια ανάμεσα σε μια «συμπτωματική» ύφεση, το οποίο δηλαδή της οικονομικής κρίσης το οποίο αντιμετωπίζει τώρα την Ελλάδα, και τη συνεδριπτή επιδίωξη να διμιουργήσει ένα οικονομικό μοντέλο που βασίζεται στη μείωση της ουσιολογίας της ποσότητας κατανάλωσης. Οταν αντιμετωπίζεις μια κρίση δύος αυτή της Ελλάδας, το μόνο πράγμα που θέλει να κάνει ο κόσμος είναι να ξαναβρεθεί στη θέση που ήταν πριν, δύο πιο γρήγορα γίνεται. Και αυτό που πρέπει να κατανοήσουμε είναι ότι το οικονομικό σύστημα και ο τρόπος,

με τον οποίο χρησιμοποιούμε το περιβάλλον είναι μια βιώσιμα για τον ίδιο ακριβός λόγο. Αν θέλουμε να απομακρυνθούμε από αυτό το είδος αικονιμίας, οι στρατηγικές στις οποίες πρέπει να καταρύγουμε είναι παρόμοιες με εκείνες που απαιτούνται για να αποφευχθεί μια παγκόσμια οικολογική κρίση. Και αυτό είναι να ο σταδιακή μετάβαση προς μια σταθερή οικονομική ανάπτυξη την οποία δεν βασίζεται στην επιθετική ανάπτυξη. Ήξερι το πλεονέκτημα να διασφαλίζει ότι δεν θα αρχιποτεύουμε το περιβάλλον επάνω στο οποίο η οικονομία βασίζεται πλήρως».

Τι μπορεί να γίνει όμως μέχρις ότου εφαρμοστεί αυτό το μοντέλο, αν εφαρμοστεί; Η αντίδραση της υπό πτώχευση Ισλανδίας ήταν να στραφεί στην εκμετάλλευση του ζωτικής σημασίας της δράστης κατά της κλιματικής αλλαγής. Εξαπολύει μέρους κατά των αρντών, αντιμετωπίζει απειλές κατά της ζωής του, ξυλοκοπείται και φυλακίζεται επικεπτώμενος περιοχές όπως η Βραζιλία και η Αφρική και εκδίδει βιβλία όπως το «*Heat*: Πώς να σώσουμε τον πλανήτη μας από το φαινόμενο του θερμοκηπίου» (εκδ. Ψυχογιός), ένα από τα δύο πολύ εμπειριστατωμένα βιβλία που έχει γράψει αναφορικά με την «κρίση του περιβάλλοντος».

Πριν από δύο χρόνια συσχετίστε την οικονομική με την περιβαλλοντική κρίση. Πιστεύετε ότι η οικονομική κρίση, όπως συμβάνει για παράδειγμα στήμερα στην Ελλάδα, ευνοεί τελικά το περιβάλλον; «Είναι ενδιαφέρον, δεν είναι; Έχουμε ήδη δει έπιπλα γκόδαμα οικονομική κρίση έχει οδηγήσει στη μείωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», δηλαδή σε χονδρεύεστατα με βιώσιμους ρυθμούς. Θα χρησιμοποιούσα λοιπόν αυτό το παραδείγμα για να δείξω πώς η «συμπτωματική» οικονομική κρίση δεν μπορεί να επιφέρει το ίδιο αποτέλεσμα με την εσκεμένα οργανωμένη μείωση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης».

Πόσο ρεαλιστικό είναι να συμβεί αυτό; Κα πώς μπορεί να πείσει τον μέσο πολίτη να αλλάξει τη συνιζησίες του για να κάνει καλό στο περιβάλλον; «Νομίζω κάνοντας τον συσχετικό μοντέλο στην οικονομική και στην περιβαλλοντική κρίση. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι αν θέλουμε να αποφύγουμε την τεράστια οικονομική αβεβαιότητα, η οποία προκύπτει εξαιτίας των οικονομικών κρίσεων, θα πρέπει να βρούμε καλύτερους τρόπους δράσης».

Φαντάζομαθα πρέπει να εφαρμοστεί στις ανεπιτυχές χώρες αρχικά δεδουλέουν ότι

σατές φέρουν τη μεγαλύτερη ευθύνη για

την κλιματική αλλαγή. «Σύμφωνω απολύ-

τας. Είναι κάτια που πρέπει να κατευθύνουν οι πλούσιες χώρες. Δεν μπορούμε να ξητάμε από τις φτωχές χώρες να μειώσουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα όταν εμείς δεν το κάνουμε. Με το «εμείς» εννοώ τις χώρες του G8, για παράδειγμα, και τα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ. Δεν μπορούμε να ξητάμε από τις φτωχές χώρες να μειώσουν τον ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης όταν εμείς δεν έχουμε πρόθεση να το κάνουμε. Δικαιολογημένα θα είναι πολύ καχύποιτες αν κλήθουν να δράσουν. Ιδίως όταν είναι προφανές πόσα σχόρη παιχνίδια παίζουν οι πολιτικοί, όπως συνέβη στην Κοπεγχάγη».

Ποια η άποψή σας για τη Σύνοδο της Κοπεγχάγης; «Εσείς τι λέτε; Ήταν σκέπτη καταστροφή. Είναι δύσκολο να σκεφτεί κανείς πόσο χειρότερα θα μπορούσε να είχε πάει. Θα ήταν καλύτερα να μην είχαν μιας στη διαδικασία να προσποιηθούν ότι υπάρχει κάποιο είδος συμφωνίας ή να βγάλουν μια κόλλα λευκό χαρτί και να πουν "Γρήπει να αρχίσουμε από την αρχή". Τώρα έχουμε τη χειρότερη από όλες τις εκδοχές. Είναι κολλημένοι με το παλιό σαθρό σύστημα, το σύστημα του Κιότο, το οποίο ήταν καταδικασμένο να αποτύχει. Και δεν έχουμε την ευκαρία να ανακαταστήσουμε το σύστημα, επειδή προσπαθούν να το κάνουν να λεπτομερήσει. Είναι προφανές από τη συμφωνία της Κοπεγχάγης – ή μάλλον τη μη συμφωνία – ότι η επιπρόσην δεν κατάφερε τίποτε».

Που είναι η αδυναμία του Πρωτοκόλλου του Κιότο; «Διαβιβώνει διαπραγματεύσεις με κάθε έθνος να προσπαθεί να διασφαλίσει ότι θα μειώσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στον πλανήτη δυνατό βαθμό και να προσπαθεί να μετατοπίσει το βάρος της ευθύνης στις υπόλοιπες χώρες, περιμένοντας να μειώσουν αυτές τις δικές τους εκπομπές. Τα πράγματα θα ήταν πολύ καλύτερα με ένα εντελώς διαφορετικό σύστημα, όπως, για παράδειγμα, το "ανώτατο δριό και εμπορία" ή "σύντημα ανταλλαγής εκπομπών" που προτείνεται από τον βρετανό δημοσιογράφο και συγγραφέα Ολιβερ Τικέλ στο βιβλίο του "Κιότο 2". Πρόκειται για μια πολύ καλή περιγραφή του πώς θα μπορούσε να λεπτομερήσει χωρίς να απαρέιται από τις χώρες να παρατηθούν των εθνικών συμφερόντων τους».

Σύνοδοι όπως αυτές της Κοπεγχάγης δεν υπενθυμίζουν τουλάχιστον στον κό-

«Η Σύνοδος της Κοπεγχάγης; Ήταν σκέπτη καταστροφή. Δύσκολο να σκεφτεί κανείς πόσο χειρότερα θα μπορούσε να είχε πάει. Θα ήταν καλύτερα να γίνει καλό στο περιβάλλον μα κόλλα χαρτί και να πουν "πρέπει να αρχίσουμε από την αρχή"»

σιμό ότι υπόρκεια πρόβλημα και ότι πρέπει και αυτοί να αναλάβουν τις ευθύνες τους; «Δεν το βλέπω έτσι. Πιστεύω ότι αυτό που συνέβη, ως αποτέλεσμα της συνόδου είναι ότι πολὺς κόσμος σήκωσε τους ώμους και είπε: «Είναι χάσιμο χρόνου, κανένας δεν πρόκειται να συμφωνήσει, πρέπει να συνεχίσουμε όπως κάναμε ως σήμερα και να μην ανυποχωρήμε». Οταν χαθείτι ορμητικότητα σε τέτοιους είδους διαπραγματεύσεις, είναι πολύ δύσκολο να αποκτηθεί ξανά».

Πιστεύετε ότι ένας εμπνευσμένος και δυνατός γρήγορης ενός πλούσιου κράτους, όπως, για παράδειγμα, οι ΗΠΑ, θα μπορούσε να επηρέασε αποφασιστικά προς την επίτευξη μιας ουσιαστικής συμφωνίας; «Οι διεθνείς συμφωνίες ζεκινούν από εθνικό επίπεδο, υπότειο χρειάζονται εθνικοί πηγές οι οποίοι είναι διομένοι σε αυτόν τον σκοπό. Το πρόβλημα είναι ότι με το υπάρχον σύστημα μπορούν να ρίχνουν το φταίχμιο ο ένας στον άλλον σε αυτόν τον τέλειο κύκλο μετάθεσης ευθυνών όπου όλοι λένε «πιλήνα», «Οι ΗΠΑ φταίνε» ή η Ευρωπαϊκή Ένωση ή η Ινδία. Το σύστημα είναι τέλεια σχεδιασμένο ώστε να δισχεύονται οι ευθύνες. Χρειαζόμαστε ένα νέο σύστημα σαν του Τικέλ, το οποίο δεν θα καταλύνεται εύκολα από τα ισχυρά κράτη».

Είναι εφικτό τελικά να μειώσουμε κατά 90% τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ώς το 2030, όπως έχετε υποστηρίξει ότι πρέπει να γίνει για να σωθεί ο πλανήτης ή είναι πολύ αργά; «Νομίζω ότι έχει γίνει δύσκολο να δει κανείς πώς μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο σε αυτό το πλαίσιο χρόνου. Χάσαμε τις ευκαι-

ρίες που είχαμε ώστε να συμβεί κάτι τέτοιο ως το 2030. Οκτώ χρόνια χάθικαν εντελώς, όσο κράτησε διπλά το καθεστώς Μπους. Και πριν από αυτόν όμως υπήρχε τόσο μικρή πρόδοση... Το αποτέλεσμα της Συνόδου του Ριο το 1992 ήταν πολύτιο ουσιαστικό αιτ' δια συνέβη μετά. Έχουμε πάει προς τα πίσω και δχι προς τα εμπρός. Χάσαμε 18 κρίσιμα χρόνια κατά τη διάρκεια των οποίων θα μπορούσαμε να είχαμε αντιστρέψει αυτή τη διαδικασία σχετικά σύνδινα. Τώρα δι, αποφάσεις πάρουμε θα πρέπει να είναι επώδυνες».

Τον λέτε «επόδινες», τι εννοείτε; «Σημαίνει ότι τα συμφέροντα των μεγάλων επικείμαντα πρέπει να πολεμηθούν, σημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρξει απόμενη μεγαλύτερη αναδιάρθρωση των θεμελίων του οικονομικού συστήματος. Σημαίνει επίσης ότι πρέπει να ξεδεινούν χρήματα σε πολύ μικρότερο χρονικό πλαίσιο αιτ' δι, θα απαιτούνταν αν θα είχαμε δράσει νωρίτερα. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα έπρεπε να το κάνουμε. Θα έπρεπε. Θα είναι όμως από οικονομική και πολιτική πλευρά πιο επώδυνο αιτ' δι, θα μπορούσε να είναι ο τρόπος με τον οποίο λεπτουργεί την ανθρώπινη ψυχοσύνθεση, έτοι δεν είναι; Εμαστε πολύ κακοί στο να φανταζόμαστε πράγματα μέχρις ότου αιτά όντως συμβαίνουν».

Σε αυτό βασίζεται και το γεγονός ότι ο κόσμος πιστεύει τους αρνητές της κλιματικής αλλαγής; Γιατί υπάρχουν όμως αρνητές της κλιματικής αλλαγής; Χρηματοδοτούνται όλοι από πετρελαιόκες εταιρείες; «Αν μιλάμε για «επαγγελματίες» αρνητές, τότε μιλάμε εξ αριστου για ανθρώπους οι οποίοι πληρώνονται για να παίρνουν τη θέση που παίρνουν. Δεν είναι μόνο η Εκκο που τους πληρώνει. Πρόκειται για ένα φάσμα εταιρειών οι οποίες θα είχαν ουσιαστικές απώλειες ανοι κυβερνήσεις έταρναν στα σοβαρά την κλιματι-

βλέπουμε σε πολλές περιοχές της Αφρικής, στο Μπανγκλαντές, σε περιοχές της Μέσης Ανατολής και στην Κεντρική Ασία. Η κατάσταση θα χειροτερεύσει. Σταδιακά – και όχι μειακά – θα δούμε όλο και περισσότερες περιοχές της Γης να γίνονται εξηρικές απέναντι στην ανθρώπινη ζωή».

Προφανώς πρέπει να συμβεί κάπι στον δυτικό κόσμο για να πειστούμε. Αυτήν τη σημιμή ποιη θα ήταν μια αρατή επίπτωση που κανείς δεν θα μπορούσε να αμφισβήτησε; «Αιτ' δι, ω φαίνεται, αυτή είναι η περίπτωση του κυκλώνα Κατρίνα: μας έδεσε μια εικόνα του πώς θα μπορούσε να δείχνει ο κόσμος αν δεν κάνονται κάτι. Κυνηγούοιςε κόδιο να ασχοληθεί με το θέμα. Αιτ' δι, ω φαίνεται, όμως, το μάθημα του Κατρίνα ξεχάστηκε και πρέπει να συμβεί άλλη μία καταστροφή για να κυνηγούοιςε και πάλι. Επιτίχω ότι κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί, αυτός όμως μοιάζει να είναι ο τρόπος με τον οποίο λεπτουργεί την ανθρώπινη ψυχοσύνθεση, έτοι δεν είναι; Εμαστε πολύ κακοί στο να φανταζόμαστε πράγματα μέχρις ότου αιτά όντως συμβαίνουν».

Σε αυτό βασίζεται και το γεγονός ότι ο κόσμος πιστεύει τους αρνητές της κλιματικής αλλαγής; Γιατί υπάρχουν όμως αρνητές της κλιματικής αλλαγής; Χρηματοδοτούνται όλοι από πετρελαιόκες εταιρείες; «Αν μιλάμε για «επαγγελματίες» αρνητές, τότε μιλάμε εξ αριστου για ανθρώπους οι οποίοι πληρώνονται για να παίρνουν τη θέση που παίρνουν. Δεν είναι μόνο η Εκκο που τους πληρώνει. Πρόκειται για ένα φάσμα εταιρειών οι οποίες θα είχαν ουσιαστικές απώλειες ανοι κυβερνήσεις έταρναν στα σοβαρά την κλιματι-

κή αλλαγή και σταματούσαν να βασιζουν την οικονομία τους στην εκμετάλλευση ορυκτών καυσίμων. Δεν θα μάθουμε ποτέ τις λεπτομέρειες για τον απλό λόγο ότι αυτές οι εταιρείες είναι πολύ κρυφίνοες σχετικά με το ποιον γλυπτόν τους. Έχει γίνει εκτενής έρευνα για την Exxon πήδησε μπροστές στην εποχή στην Ελλάδα, αλλά ελπίζω ότι θα υπάρξει κόσμος ο οποίος με αφορμή την κρίση θα αμφισβιτήσει τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι δυτικές οικονομίες».

Γιατί ξέρουμε τόσα για την Exxon; «Επειδή δηλητηριάσαμε με το ποιος χρηματοδοτεί. Αν δούμε τι λένε αυτοί οι άνθρωποι για την κλιματική αλλαγή, είναι πολύ ξεκάθαρο τι συμβαίνει. Άλλα ξέρουμε ότι πολλές άλλες εταιρείες κάνουν το ίδιο. Υπάρχει ένα διάστιμο εσωτερικό σημείωμα στο οποίο φαίνεται πώς ένα δίκτυο διανομής πλεκτρικής ενέργειας στις ΗΠΑ, το οποίο λέγεται Interstate Rural Electric Association, κατέβαλλε στον "οκεανικό" αμερικανό κλιματολόγο Γάλτρικ Μάκιλς, έναν θερμό αρνητή της κλιματικής αλλαγής, πολύ μεγάλα χρηματικά ποσά για να τοχυτάσει στην κλιματική αλλαγή δεν συμβαίνει».

Ποιος ο ρόλος των δημοσιογράφων; Εχετε γράψει ότι δεν έχουν το επιστημονικό υπόβαθρο ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσουν τις κρίσιμες πληροφορίες που μεταδίδουν. «Εδώ υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα. Οι δημοσιογράφοι συνολικά δεν είναι κατάλληλα καταφτισμένοι για να κατανήσουν αυτά τα θέματα. Είναι πάρα πολύ λίγοι αυτοί που έχουν επιστημονική ειδικευση. Και πάρα πολλοί αυτοί που δεν έχουν την παραμικρή ιδέα. Άλλα το πρόβλημα είναι πολύ πιο βαθύ. Δεν έχει να κάνει μόνο με την ταυτόπτη του δημοσιογράφου, αλλά και με το γεγονός ότι ο περισσότεροι δημοσιογραφικοί οργανισμοί ανήκουν σε πολύ ισχυρές επιχειρήσεις ή πολύ πλουσιούς άνδρες, οι οποία δεν έβλουν να δουν ουσιαστική δράση, επειδή θα βλάψει τα συμφέροντά τους. Και οι υπεύθυνοι των εντύπων έχουν αυτά τα συμφέροντα, οπότε κάποιοι ενθαρρύνουν τους δημοσιογράφους τους να είναι απερίφραστοι αρνητές της κλιματικής αλλαγής ή να φροντίζουν να υποβαθμίζεται η σημασία της και να μην αντιμετωπίζεται με την απαράποτη σοφαρότητα».

Τελικά πόσο αισιόδοξος είστε; «Δεν είμαι ιδιαίτερα αισιόδοξος, αλλά με πολιτική θέλωντας να ήταν εφικτό. Δεν θα είναι μόνο επώδυνη η διαδικασία. Τα οφέλη θα είναι πολλά και δεν αφορούν μόνο την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα χαθούν και πολλά. Πολλές θέσεις εργασίας

«Είναι μια ευκαιρία να μειωθεί η κατανάλωση.

Δεν ξέρω τι είδους συζητήσεις γίνονται αυτήν την εποχή στην Ελλάδα, αλλά ελπίζω ότι θα υπάρξει κόσμος ο οποίος με αφορμή την κρίση θα αμφισβιτήσει τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι δυτικές οικονομίες»

απειλούνται από τη στροφή προς την "πράσινη οικονομία". Παράλληλα, όμως, πολλές νέες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν. Θα υπάρξει ημέρας αντίστασης από ανθρώπους οι οποίοι θα νιώσουν ότι απειλούνται από αυτήν τη μεταβολή».

Χώρες όπως Βαριά Βιομηχανία, όπως η Ελλάδα, θα μπορούσαν να στηρίξουν την οικονομία τους στην "ιπράσινη ανάπτυξη": «Ναι, πιστεύω ότι υπάρχει δυναμικό, η πλακιά ενέργεια και οι τεχνολογίες θαλάσσιας ενέργειας, δεδομένου ότι η Ελλάδα έχει πολύ μεγάλη ακτογράμμη. Άλλα είναι και μια ευκαιρία για να μειωθεί η κατανάλωση. Δεν ξέρω τι είδους συζητήσεις γίνονται αυτήν την εποχή στην Ελλάδα, αλλά ελπίζω ότι θα υπάρξει κόσμος ο οποίος με αφορμή την κρίση θα αμφισβιτήσει τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι δυτικές οικονομίες. Μπορεί να μπορεί να υπάρχει καλύτερη αφορμή για να γίνει κάτιον».

Ενα δύλιο θέμα το οποίο σας απασχολεί είναι ο μεγάλος αριθμός πτήσεων οι οποίες επιβαρύνουν την στηλόφαρα με εκπομπές αερίων. Είναι εφικτό να πάψουμε να πετάμε με αεροπλάνα; «Δεν θα περίμενα να σταματήσουμε εντελώς, αλλά αυτό που θέλω είναι να μειωθεί ο αριθμός των πτήσεων. Και νομίζω ότι αυτό είναι εφικτό. Ενας τεράστιος αριθμός πτήσεων είναι μη αποράπτιμος. Θα μπορούσαν να ανικεστατεθούν από τηλεδιασκέψεις ή να επιλέγουμε να κάνουμε τις διακοπές μας πιο κοντά στο σπίτι μας. Δεν λέω ότι ο κόμιος δεν θα έπρεπε να πετάει για να δει τα παιδιά του ή τους γονείς του. Απλώς ζητάω από τους ανθρώπους να πετούν όταν είναι απολύτως αναγκαίο και όταν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση».

Στη δημοσιογραφική σας καριέρα έχετε περάσει πολλά. Κάποτε θεωρούσαστε personα πον grata σε χώρες όπως η Ινδονησία και η Βραζιλία. Τώρα που απασχολείστε μετο περιβάλλον δέχεστε απειλές κατά της ζωής σας; «Ναι, έχω δεχτεί μια-δυο απειλές, αλλά συνήθως προέρχονται από κατοίκους των Μεσοδυτικών Πολιτειών των ΗΠΑ οι οποίοι συνήθως δεν έχουν σύτο διαβατήριο. Οπότε δεν τους παίρνω στα σοφαρά».

Εχετε πει ότι «η αλλαγή είναι επανάσταση». Μπορεί η επανάσταση να είναι ειρηνική; «Δεν συμβαίνουν όλες οι επαναστάσεις ξαφνικά και σύτε όλες ξεκινούν με βία. Στην πραγματικότητα πολλές από αυτές που συμβαίνουν σταδιακά και με ειρηνικό τρόπο είναι πολύ περισσότερο βιώσιμες. Εγώ κηρύσσω την ανάγκη για μια συστηματική αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε και χρησιμοποιούμε τις πηγές ενέργειας και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι οικονομίες μας».

